

Sygn. akt: I C 488/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2018

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. I Wydział Cywilny

Przewodniczący: SSO Lidia Wieliczuk

Protokolant : sekr. sąd. Edyta Klimkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2018 r. w Gorzowie Wlkp.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. R., G. R.

o zapłatę

orzeka

I Utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 7 marca 2016 w sprawie I Nc 50/16 do kwoty 155.564,97 CHF wraz z zasądzonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty i kosztami postępowania.

II Uchyła nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 7 marca 2016 w sprawie I Nc 50/16 w pozostałej części i w tym zakresie powództwo oddala.

III Nie obciąża pozwanych obowiązkiem zwrotu powodowi dalszych kosztów procesu wywołanych wniesieniem zarzutów .

IV Nie obciąża pozwanych obowiązkiem zwrotu Skarbowi Państwa brakujących kosztów sądowych.

` SSO Lidia Wieliczuk

Sygn. I C 488/16

UZASADNIENIE

W dniu 25 lutego 2016 r. Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. złożył pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko A. R. i G. R. kwoty 156 985,36 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od tej kwoty od dnia 02.02.2016 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu, a w razie wniesienia w terminie przez pozwanych zarzutów od tak wydanego nakazu wydanie wyroku utrzymującego go w mocy .

W uzasadnieniu powód podał, że A. R. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo (...) zawarł 22 września 2008 z powodem umowę kredytu E. Kapitał nr (...) która została zmieniona aneksem nr (...) w dniu 29 czerwca 2012. Zabezpieczeniem przedmiotowej umowy ustanowiono weksel własny in blanco wystawiony przez A. R. poręczony przez pozwaną G. R..

W związku z brakiem spłaty wierzytelności w umówionym terminie i utrzymującym się zadłużeniem przeterminowanym powód pismem z dnia 5 listopada 2015 wypowiedział umowę i wezwał pozwanego do spłaty wierzytelności .

W związku z brakiem spłaty wierzytelności powód jako posiadacz weksła in blanco wraz z deklaracją wekslową wypełnił go zgodnie z deklaracją wekslową ustalając datę płatności na dzień 2 lutego 2016 i zawiadomił o tym pozwanym pismem z dnia 19 stycznia 2016.

W związku z powyższym pozwani powinni zapłacić solidarnie powodowi kwotę stanowiącą przedmiot niniejszego sporu .

W dniu 7 marca 2016 Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym nakazując pozwanym A. R. oraz G. R., aby solidarnie zapłacili na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. kwotę 156 985,36 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych liczonymi od tej kwoty od dnia 02.02.2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 267 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia niniejszego nakazu albo wnieśli w tymże terminie do tutejszego Sądu zarzuty.

Pozwani w dniu 24 marca 2016 r. (data stempla pocztowego) wnieśli do tut. Sądu zarzuty od nakazu zapłaty Pozwani wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie nakazu zapłaty i rozłożenie roszczenia na raty . Wnieśli o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem do pozwanym na okoliczność bezzasadności powództwa , nieważności umowy kredytowej

W uzasadnieniu zarzutów pozwani podnieśli, że w pierwszej kolejności kwestionują ważność weksla, gdyż z dołączonych do pozwu dokumentów nie wynika, by osoba wypełniająca weksel in blanco na rzecz powoda dysponowała stosownym umocowaniem.

Podnieśli też zarzut niewłaściwego wypełnienia weksla przez powoda w zakresie sumy wekslowej. Pozwani wskazali również, iż powód dochodzi zwrotu kredytu udzielonego we frankach szwajcarskich, a pozwani nigdy nie otrzymali kredytu we CHF, wypłata nastąpiła w złotych polskich, w związku z powyższym powód powinien dochodzić zwrotu w złotych polskich.

Ponadto pozwani podnieśli, że umowa kredytowa jest nieważna, albowiem udzielenie kredytu w CHF nie było de facto kredytem, a „rosyjską ruletką”. Powód jako profesjonalista powinien również ponosić ryzyko wahań kursu walut a nie wyłącznie pozwani. W ocenie pozwanym doszło do naruszenia równości stron, ponieważ całym ryzykiem zostali obciążeni pozwani. Z uwagi na nieważność umowy kredytowej powód może domagać się jedynie zwrotu wypłaconej kwoty w złotych polskich, pomniejszonej o dokonane płatności, z ewentualnymi odsetkami ustawowymi albowiem odsetki umowne również nie wiążą z uwagi na nieważność umowy.

Pozwani w zarzutach nie przeczyli faktowi wystawienia przedmiotowego weksla in blanco, podpisania deklaracji wekslowej jak też zawarcia umowy załączonej do pozwu .

W odpowiedzi na zarzuty powód Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wyjaśnił, że konstrukcja kredytu była następująca: pozwani zaciągnęli kredyt w wysokości 410.000 CHF, którego kwota została im wypłacona (po przeliczeniu) na walutę PLN. Konstrukcja tak jest powszechnie stosowana w praktyce obok kredytu walutowego .

Podkreślił, że powodowie są przedsiębiorcami i nie odnoszą się do nich przepisy kodeksu cywilnego dotyczące tzw. klauzul niedozwolonych, na które zdają się powoływać.

Natomiast zarzut wadliwości weksla jest chybiony – posiadacz weksla nie musi przedkładać dłużnikowi wekslowemu upoważnienia dla osoby, która weksel wypełniła .

W dniu 27 stycznia 2017 wpłynęło pismo (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. informujące o tym, że z dniem 4 listopada 2016 (...) Bank SA wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki banku (...) SA określone w planie podziału (art. 529 par 1 pkt 4w zw. z art. 531 par 1 ksh), w tym te będące przedmiotem niniejszego postępowania wnosząc o jego dopuszczenie do udziału w sprawie i wydanie stosownego postanowienia przez sąd .

Postanowieniem z dnia 1 marca 2017 (k- 385) sąd umorzył postępowanie z udziałem Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G., jednocześnie postanowił prowadzić dalsze postępowanie z udziałem (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. jako następcą prawnym Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. .

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. podtrzymała stanowisko swego poprzednika prawnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 22 września 2008 A. R. jako prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w Z. wpisanym do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Z., zawarł z Bankiem (...) SA z siedzibą w G. umowę kredytu (...) z przeznaczeniem na finansowanie działalności bieżącej i inwestycji związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym na spłatę dwóch kredytów udzielonych przez Bank (...) SA na podstawie umów z 29 czerwca 2007 i 3 sierpnia 2007 .

Bank (...) SA z siedzibą w G. udzielił pozwanemu kredytu na warunkach określonych w dalszych postanowieniach umowy oraz w zakresie w niej nieuregulowanym w Regulaminie kredytowania klientów Biznesowych przez Bank (...) SA, stanowiącym załącznik do tejże umowy, w wysokości 410.000 CHF, co stanowiło według kursu kupna dewiz w Banku (...) SA z dnia zawarcia umowy kwotę **821.640** PLN a pozwany zobowiązał się do wykorzystania i spłaty kredytu wraz z odsetkami i kosztami zgodnie z warunkami umowy .

Paragraf 1 punkt 4 umowy: Kredytobiorca oświadcza, że jest mu znane i zostało mu wyjaśnione przez Bank ryzyko zmiany kursu waluty, w której zaciągnął zobowiązanie kredytowe i jest świadomy ponoszenia przez siebie tego ryzyka

Paragrafie 3 umowy: Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stawki procentowej , ulegającej zmianie w zależności od zmiany stawki LIBOR dla terminów 1 miesięcznych z przedostatniego dnia roboczego przed uruchomienie kredytu i stałej w trakcie trwania umowy marży 3,0 %.

Paragraf 3 punkt 6 umowy: Kredytobiorca oświadcza, że formuła liczenia stopy procentowej określona w umowie i regulaminie jest mu znana i zrozumiała. Informacje o wysokości stawki LIBOR oraz ich zmianie są mu dostępne, co stanowi wystarczający sposób poinformowania o zmianie oprocentowania kredytu. Ponadto informacja o aktualnie obowiązujących stawkach ogłaszana jest na tablicach ogłoszeń we wszystkich oddziałach banku. Równocześnie kredytobiorca akceptuje wypełnienie przez bank w ten sposób obowiązku informowania go o zmianie oprocentowania kredytu zgodnie z rat 76 pkt 2 prawa bankowego .

Paragraf 3 punkt 8 : W związku z zaciągnięciem kredytu oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej kredytobiorca oświadcza, że jest mu znane oraz wyjaśnione przez bank ryzyko zmiany stopy procentowej i jest świadomy ponoszenie przez siebie tego ryzyka .

Paragraf 4 : Kredyt zostanie wypłacony na rachunek wskazany przez kredytobiorcę oraz na rachunki wskazane przez (...) z przeznaczeniem na całkowitą spłatę zadłużenia z tytułu opisanych w umowie kredytów.

Paragraf 4 punkt 5 i 6 : Wypłata nastąpi w złotych (...) Wykorzystanie kredytu w walutach wymiennalnych następuje w formie bezgotówkowej

Paragraf 6 ustęp 4, 6, 7 10 : Kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty kredytu i odsetek zgodnie z harmonogramem stanowiącym załącznik do umowy .

W przypadku zmiany stawek oprocentowania LIBOR bank dokona przeliczenia należnych rat z uwzględnieniem nowych stawek oprocentowania .

Splata kredytu następuje w złotych, przy czym jeżeli splata nie następuje w kwocie udzielonego kredytu do ustalenia należnych rat stosuje się kursy z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku (...) SA .

Kwota spłaty podlega przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży waluty kredytu obowiązującym w banku w chwili obciążenia rachunku, zgodnie z tabelą kursów walut Banku (...) SA ogłaszaną w siedzibie banku .

Paragraf 8 : Bank na wniosek kredytobiorcy może dokonać zmiany waluty kredytu (przewalutowania) na warunkach opisanych w paragrafie 8 .

Paragraf 11 : W przypadku wystąpienia zadłużenia przeterminowanego oprocentowanie ustalane jest jako iloczyn stopy kredytu lombardowego NBP i współczynnika ustalanego przez bank (paragraf 11) .

Dowody :

- umowa k- 16 – 27
- zeznania pozwanego k- 506 – 508
- harmonogram spłaty k- 514 – 516

Strony postanowiły, że zabezpieczeniem umowy będzie weksel własny in blanco z klauzulą bez protestu wystawiony przez A. R. poręczony przez małżonkę kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową .

W dniu 22 września 2018 został sporządzony dokument „ deklaracja wystawy i poręczyciela weksla i blanco „ , w którym A. R. oświadcza, że przedkłada do dyspozycji banku weksel in blanco własny jako zabezpieczenie kredytu w wysokości 410 CHF udzielonego na podstawie umowy kredytu Ekspres Kapitał z dnia 22 września 2008. Bank ma prawo wypełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu w banku łącznie z należnymi bankowi odsetkami i kosztami, opatrzyć ten weksel datą płatności i datą wystawienia według swojego uznania, zawiadamiając go o wypełnieniu weksla listem poleconym wysłanym najpóźniej na 7 dni przed terminem płatności weksla . Weksel będzie płatny w banku (...) SA Oddział w G. Zobowiązany wekslowo wyraża zgodę by w/w pismo zastąpiło przedstawienie weksla do zapłaty. Taką to deklarację A. R. własnoręcznie podpisał jak również deklarowany weksel. Poniżej G. R. podpisała własnoręcznie oświadczenie następującej treści : „ Poręczenie. Wyrażam zgodę na treść powyższej deklaracji z tym ,że w stosunku do mnie jako poręczyciela weksel ten może być wypełniony na sumę odpowiadającą kwocie zadłużenia wystawcy weksla”

A. R. podpisał weksel jako wystawca a G. R. jako jego poręczyciel .

Dowody :

- kserokopia weksla k- 3 (zgodna z oryginałem - oryginał zabezpieczony)
- deklaracja wekslowa k- 4

W dniu 29 czerwca 2012 strony podpisały aneks do umowy z nowym harmonogramem spłaty .

Dowody :

- aneks nr (...) k- 12
- harmonogram do aneksu k- 13 – 15

Pismem z dnia **5 listopada 2015** powód wypowiedział umowę wzywając do zapłaty należności w terminie 30 dni od otrzymania pisma. Poinformował pozwanych, że należność wobec banku wynosi 154.183,03 CHF w tym kapitał 152.954,14 CHF , w tym przeterminowany 22.593,15 CHF , odsetki umowne 817,19 CHF , w tym przeterminowane 768,89 CHF oraz odsetki karne 411,70 CHF .

Dowody :

- wezwanie do zapłaty k- 9
- dowody doręczenia wezwania k- 10 – 11

Pismem z dnia **19 stycznia 2016** powód poinformował pozwanych że wypełnił weksel stanowiący zabezpieczenie kredytu na kwotę **156.985,36** CHF z terminem płatności w dniu 2 lutego 2016 i wezwał pozwanych do zapłaty zobowiązania wekslowego do dnia 2 lutego 2016 . Pisma doręczono pozwany 22 stycznia 2016 .

Dowody :

- wezwanie do wykupu weksla k- 5
- dowody doręczenia k- 6 – 7

Wielkość spłaconego przez pozwanych kapitału i odsetek na datę wypełnienia weksla wynosi kwoty :

- wartość spłaconego kapitału : 257.045,86 CHF
- wielkość zapłaconych odsetek umownych : 61.723,43 CHF
- kwota zapłaconych odsetek karnych : 1.758,70 CHF

łącznie 320.527,99 CHF

Dowód :

- zestawienie wpłat k- 264 – 268
- opinia biegłego J. R. k- 403 – 410

Wielkość kapitału i odsetek do spłaty przez pozwanych na datę wypełnienia weksla wynosi kwotę :

- wielkość kredytu do spłaty : 152.954,14 CHF
- należne odsetki umowne : 1.481, 17 CHF
- należne odsetki karne : 1.129,66 CHF

łącznie **155.564,97 CHF**

Dowód :

- opinia biegłego J. R. k- 403 – 410

Bank (...) uwzględnił ujemną stawkę LIBOR i dokonał korekty z tego tytułu w roku 2015 . Z tytułu korekty skorygowano naliczenie odsetek umownych w dniu 29 czerwca 2015 na kwotę 375,91 CHF oraz w dniu 31 lipca 2015 na kwotę 88,54 CHF

Dowód :

- historyczne stawki referencyjne k- 224 263

- pismo powoda do pozwanego k- 269

-opinia biegłego J. R. k- 403 – 410

Kwota korzyści z tytułu różnic między kursami sprzedaży a kursem kupna waluty (stosowanym w (...) SA) osiągniętych przez Bank (...) SA do dnia wypełnienia weksla wynosi 58.768,72 zł

Dowód :

-opinia biegłego J. R. k- 403 – 410

Kwota korzyści z tytułu spłaty kredytu według kursu waluty Banku (...) SA a nie NBP wynosi 19.362,55 zł dla Banku (...) SA.

Dowód :

-opinia biegłego J. R. k- 403 – 410

Wysokość spłaconego przez pozwanych kredytu w przeliczeniu na PLN :

- suma spłaconych rat kapitałowych : 871.197,05 zł

- suma spłaconych odsetek :183.369,48 zł

łącznie 1.054.566,53 zł

Dowody :

- opinia biegłego J. R. k- 569 – 578

Przy założeniu , że kredyt byłby kredytem wynoszącym kwotę 821.640 złotych udzielonym na 120 miesięcy od dnia 22 września 2008 do dnia 29 sierpnia 2018 należna suma spłat rat kredytu za cały czas trwania umowy kredytowej zawartej 22 września 2008 a kredyt byłby kredytem „złotówkowym” , nie denominowanym w CHF a oprocentowanie kredytu jak w paragrafie 3 umowy z 22 września 2008 było zmienne (3,0 % marży + 1 miesięczny LIBOR) i w chwili zawarcia umowy wynosiło 5,49167% w stosunku rocznym do spłaty za cały okres kredytu byłaby kwota 951.474,63 zł

Dowody :

- opinia biegłego J. R. k- 569 – 578

Przy założeniu , że kredyt byłby kredytem wynoszącym kwotę 821.640 złotych udzielonym na 120 miesięcy od dnia 22 września 2008 do dnia 29 sierpnia 2018 należna suma spłat rat kredytu za cały czas trwania umowy kredytowej zawartej 22 września 2008 a kredyt byłby kredytem „złotówkowym” , nie denominowanym w CHF a oprocentowanie kredytu było zmienne jak dla kredytów „złotówkowych” (3,0 % marży + 1 miesięczny WIBOR) i w chwili zawarcia umowy wynosiło 9,34% w stosunku rocznym (WIBOR 1m we wrześniu 2008 wynosił 6,34) do spłaty za cały okres kredytu byłaby kwota 1.103.186,15 zł

Dowody :

- opinia biegłego J. R. k- 569 – 578

Na datę zawarcia umowy 1 CHF kosztował 2,0878 PLN w NBP (kurs średni)

Na datę wypełnienia weksla 1 CHF kosztował 3,9520 w NBP (kurs średni)

Na datę zamknięcia rozprawy 1 CHF kosztuje 3,7873 PLN w NBP (kurs średni)

Dowody :

- www. (...)

Sąd zważył co następuje :

Na podstawie art. 484¹ § 2 kpc sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym na pisemny wniosek powoda dochodzącego roszczenia pieniężnego zgłoszony w pozwie nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla należycie wypełnionego, którego prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości. Wydając nakaz zapłaty sąd orzeka, że pozwany ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoić roszczenie w całości wraz z kosztami albo wnieść w tym terminie zarzuty (art. 491 § 1 kpc) .

Pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. (art. 493 § 1 kpc).

Po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza (art. 496 kpc).

Związany powyższymi ramami sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie zgodnie z kierunkiem wytyczonym przez pozwanych w zarzutach. Dalsze wyartykułowane w kolejnych pismach nowe twierdzenia przeciwko żądaniu pozwu są zdecydowanie spóźnione, w tym podniesione w piśmie pozwanych z 19 kwietnia 2018 a sąd badał je tylko o tyle o ile można je było powiązać z treścią zarzutów od nakazu zapłaty.

Na pozwanych ciążył obowiązek wykazania że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową .

Kto weksel przyjął wystawił lub zań poręczył odpowiada wobec posiadacza solidarnie (art. 47 prawa wekslowego)

Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel (remitent) wiąże go porozumienie z dłużnikiem. Dlatego dłużnik może mu przeciwstawić także zarzuty subiektywne ze stosunku podstawowego z wierzycielem . W tym przypadku ulega złagodzeniu abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego

Wierzyciel wekslowy nabywający weksel gwarancyjny, dochodząc należności wekslowej ma różne możliwości wykazywania zasadności swojego roszczenia wekslowego, powiązanego z roszczeniem wynikającym ze stosunku podstawowego. Poza samym powoływaniem się na treść weksla może przytaczać także fakty i dowody uzasadniające roszczenie wynikające ze stosunku podstawowego. Żądanie pozwu w takiej sytuacji oparte jest na dwóch podstawach faktycznych i prawnych, a gdy okaże się, że zobowiązanie wekslowe nie istnieje (nie mogło powstać), sąd rozpatruje żądanie pozwu wynikające z drugiej podstawy przytoczonej przez powoda. (postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 11-04-2018 V CSK 547/17).

Początek formularza

Status wekslowy obojga pozwanych nie był jednakowy - pozwany podpisał się na wekslu jako jego wystawca a pozwana jako poręczyciel aczkolwiek na podstawie art. 32 prawa wekslowego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten

za kogo poręczył . Zobowiązanie wekslowe poręczyciela jest ważne chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Sytuacja procesowa każdego z pozwanych też nie przedstawiała się jednakowo. Pozwany zaciągnął zobowiązanie jako osoba prowadząca działalność gospodarczą , natomiast pozwana takiej działalności nie prowadziła, wobec czego należy ją uznać za konsumenta w rozumieniu art. 22¹ kc (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 w sprawie I CSK 477/16) .

Pełnomocnik pozwanego utrzymywał, że i pozwanemu nie można odmawiać statusu konsumenta jednak sąd nie podziela jego argumentacji. Pozwany, jak wynika z treści umowy i jego zeznań zaciągał kredyt w celach ściśle związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą a mianowicie na rozbudowę firmy. Na decydującą rolę celu zawarcia umowy w rozgraniczaniu konsumentów od innych podmiotów wskazuje art. 17 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (UE) nr 1215/2012 z 12 grudnia 2012 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Sam pozwany ogólnie w zarzutach powołuje się na nieważność umowy z uwagi na jej warunki, okoliczności zawarcia oraz realizacji. Zarzuty co do zawarcia w umowie klauzul niedozwolonych na podstawie art. 385¹ kc nie mogą mu więc przysługiwać .

W zarzutach oboje pozwani wnieśli o dopuszczenie dowodu z ich przesłuchania na opisane w zarzutach okoliczności. Sąd wezwał pozwanych do osobistego stawiennictwa pod rygorem pominięcia dowodu z ich przesłuchania (k- 202 , 203 , 205, 206) jednak na rozprawie w dniu 7 września 2016 pozwani się nie stawili. Pełnomocnik pozwanych cofnął wniosek o przesłuchanie pozwanej a do przesłuchania pozwanego doszło na rozprawie w dniu 17 stycznia 2018. Jak zeznał pozwany w dacie podpisania umowy miał zadłużenie w (...) rzędu 400 – 500 zł z dwóch umów z ratą miesięczną około 9.000 zł na budowę hali magazynowej, spłacał je na bieżąco a kredyt w (...) SA miał być kredytem konsolidacyjnym. Na wrzesień 2008 innych zadłużeń nie miał. Pozwany chciał zaciągnąć większy kredyt w (...) ale bank ten się nie godził. Kredyt konsolidacyjny był dla pozwanego korzystniejszy bo raty były rzędu 8.000 zł a uzyskał jeszcze dodatkową gotówkę . Chciał zasięgnąć kredyt w PLN ale rata miała wynosić 10.000 zł i poinformowano go że nie ma takiej zdolności kredytowej i zaproponowano mu kredyt we frankach z ratą 8.000 zł. Pozwany szukał kredytu konsolidacyjnego też w innych bankach , w (...) SA i Banku (...) , gdzie miał konto związane z działalnością ale najkorzystniejsze warunki dawał (...). W (...) przedstawiono mu kalkulację we frankach i w złotówkach . Bank ten ocenił, że pozwany nie ma zdolności kredytowej dla rat po 10.000 zł przy kredycie złotówkowym ale może płacić po 8.000 zł jak przy kredycie we frankach . Pozwany wiedział, że bank będzie ustalał kurs CHF po swoim kursie sprzedaży i że tabela będzie w banku. Sprawdzał z żoną kurs CHF za 5 wcześniejszych lat i ocenili go jako stabilny. Raty zaczęły już rosnąć po pół roku, te wyższe raty początkowo płacił. W 2014 już spóźniał się z ratami, były niedopłaty. Bank nie wyraził zgody na mniejsze raty. Na spłatę kredytu w (...) zaciągnął inne kredyty w PLN w innym banku, one też są niespłacone. Pozwany, jak zeznał, dopiero jak raty zaczęły rosnąć zaczął się zastanawiać. Uważa, że bank wprowadził go w błąd bo sam nie wiedział co będzie do przodu a znał tylko kurs za 5 lat wstecz i był on stabilny.

Pozwany podał, że prowadzi działalność gospodarczą od 1990 roku , zatrudnia pracowników Z kredytu zrealizował planowaną budowę. Po 2008 nie miał problemów z działalnością gospodarczą, zaczęły się dopiero gdy raty zaczęły rosnąć.

Na temat żony pozwany podał, że została poręczycielem wekslowym bo żyli w ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej i był to warunek banku. O jej zgodę zabiegał więc sam pozwany. Żona nie uczestniczyła w rozmowach pozwanego z bankiem na temat udzielenia kredytu a była tylko przy podpisywaniu poręczenia i weksła. Nie prowadziła wówczas własnej działalności gospodarczej .

Sąd dopuścił dowód z dokumentów załączonych przez stronę powodową do akt , w szczególności z przedmiotowego weksła. Autentyczności swych podpisów pozwani nie kwestionowali ani okoliczności ich złożenia. Nie kwestionowali też podpisania deklaracji wekslowej o treści załączonej do pozwu .

W ocenie sądu zarzut kierowany przeciwko ważności weksla jest niezasadny. Z punktu widzenia ustawy (art.1 i art. 31 prawa wekslowego) tylko podpisy muszą być własnoręcznie złożone przez wystawcę (poręczyciela itd.).

Pozwani zmierzali też do wykazania, że weksel został wystawiony niezgodnie z deklaracją wekslową, w szczególności kwestionowali ważność umowy i prawidłowość ustalenia przez powoda wysokości zadłużenia. Na wniosek pozwanych sąd przeszedł więc do zbadania stosunku podstawowego łączącego powoda z wystawcą weksla .

Sąd nie podziela zapatrywania pozwanych, że umowa w kształcie załączonym do pozwu była niedopuszczalna. W stanie prawnym obowiązującym na datę jej zawarcia nie było przeszkód do zawierania umów kredytu denominowanego. Raport rzecznika finansowego złożony do akt przez stronę pozwaną przeczy stanowisku pozwanych. W przypadku kredytów denominowanych w walucie obcej strony umawiały się że przedmiotem umowy jest kwota wyrażona w walucie obcej, niemniej do fizycznego transferu tej waluty nie dochodziło (strona 4 raportu , k- 93 akt) . Kredyt denominowany w walucie obcej to kredyt, którego wartość wyrażona została w umowie w walucie obcej (innymi słowy bank umówił się z kredytobiorcą na pożyczanie określonej kwoty w walucie obcej) ale uruchomiony został w walucie polskiej a kredytobiorca dokonuje spłat rat kapitałowo – odsetkowych również w walucie polskiej po przeliczeniu według kursu wymiany waluty na dany dzień (najczęściej na dzień spłaty) a kredytobiorca zwraca bankowi sumę nominalną udzielonego kredytu (kapitał) stanowiącą określoną wartość waluty obcej w zależności od bieżącego kursu wymiany walut wraz z odsetkami oraz ewentualnie innymi opłatami i prowizjami (strona 9 raportu , k- 98 akt) . Dalej Rzecznik wyraża własne stanowisko, że „ powstaje pytanie o skutki uznania klauzul waloryzacyjnych za niewiążące kredytobiorców. Można spotkać się z poglądem że tego typu umowy w całości są bezwzględnie nieważne. Wydaje się jednak , że taki wniosek byłby zbyt daleko idący i sprzeczny z wolą stron, jaką była niewątpliwie chęć zawarcia umowy kredytowej. Nie oznacza to jednakowoż, że konkretne klauzule umowne nie mogą być przedmiotem kontroli sądu pod kątem ich zgodności, ważności skuteczności w świetle art. 58 par 1 – 3 czy też art. 358¹ par. 1 w zw. art. 385² kc .Uznanie, że konkretne klauzule są bezskuteczne lub nieważne co do zasady nie oznacza bowiem że cała umowa jest nieważna ”(strona 27 raportu, k- 116 akt) .

Pozwany nie twierdzi, że bank miał wiedzę, że w najbliższym czasie istotnie wzrośnie kurs CHF. Pozwany jak wynika z jego zeznań miał wiedzę , że wzrost kursu CHF spowoduje wzrost rat, oboje z żoną sprawdzali ten kurs za 5 lat wstecz. Pozwany nigdy nie wystąpił o przewalutowanie kredytu, do czego miał prawo zgodnie z umową, nawet gdy raty nie sięgały jeszcze krytycznej dla niego, jak podał, sumy 10.000 zł – błędnie zakładając, wówczas już bez jakiegokolwiek udziału banku, że wyżej już kurs nie wzrośnie. Jak zeznał pozwany, zastępca dyrektora i prowadzący jego konto przy zawieraniu umowy powiedzieli mu że nie ma możliwości, że ten kurs się zmieni. Dodał, że na pewno nie mówili w jakich okolicznościach może się zmienić . Sąd zauważa jednak , że chwilę wcześniej A. R. zeznał, że nie pamięta czy ktoś mu powiedział że raty na pewno nie będą się zmieniać. Tak więc zeznania powoda w tym zakresie, co do ewentualnego wprowadzenia go w błąd przez bank, jako niekonsekwentne nie zasługują na wiarę . Pozwany zresztą nie zawnioskował żadnych innych dowodów na okoliczność iż takie właśnie zapewnienie od pracownika banku uzyskał. Powód natomiast podkreślał , że kredyt zabezpieczono hipoteką zwykłą umowną w kwocie 410 CHF oraz zwykłą kaucyjną do kwoty 287.000 CHF na nieruchomości pozwanych , co ma świadczyć o ryzyku z jakim pozwany musiał się liczyć.

Pozwany jak wynika z jego zeznań miał wiedzę jak skonstruowana jest umowa. Widział że kredyt będzie wypłacony w złotych a będzie go spłacał we frankach i na to się godził i w takim przeliczniku właśnie upatrywał swoją korzyść na uzyskanie większego kredytu.

Pozwana natomiast nie stawiała się w sądzie i wobec braku jej zeznań sąd nie mógł przyjąć, że jej wiedza i świadomość była ograniczona, a skoro sprawdzała kurs CHF wiedziała na pewno na jakich założeniach bazowych umowa jest oparta. Nie kwestionowała swego podpisu na deklaracji wekslowej.

Na wniosek pozwanych sąd sprawdził z pomocą biegłego matematyczną poprawność wyliczeń dla zobowiązań według postanowień z umowy i okazało się, że zobowiązania na datę wystawienia weksła były nieco niższe niż zapisano, czemu sąd oczywiście był zobowiązany dać wyraz oceniając w wyroku wydany nakaz zapłaty .

Kolejnym z zarzutów było domniemane nieuwzględnienie przez powoda ujemnej stawki LIBOR. Jak jednak wynika z opinii biegłego bank okoliczność tą w trakcie trwania umowy stron uwzględnił i dokonał korekty zobowiązania pozwanych. Tak więc dalszej korekty z tego tytułu sąd już poczynić nie mógł .

Pozwani podnosili też że Bank osiągnął nieuzasadnione korzyści z tytułu różnic między kursem sprzedaży a kursem kupna waluty .

Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego , że kwota korzyści z tytułu różnic między kursami sprzedaży a kursem kupna waluty (stosowanym w (...) SA) osiągniętych do dnia wypełnienia weksła wynosi 58.768,72 zł .

Pozwani wnieśli też o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność kwoty korzyści z tytułu spłaty kredytu według kursu waluty banku (...) SA a nie NBP. Biegły J. R. ustalił że korzyść ta wynosi 19.362,55 zł. Twierdzenie pozwanego że już na starcie taki przelicznik był niekorzystny dla pozwanego bo otrzymał kredyt w niższej kwocie aniżeli gdyby przeliczenia dokonywano po kursie NBP polega na prawdzie. Jednak o tym skąd bank będzie przyjmował przelicznik pozwany wiedział a kwota w złotych została wprost przytoczona w umowie.

W ocenie sądu powyższe kwoty korzyści banku w stosunku do wysokości kredytu nie są przytłaczające. Ocena , czy dane postanowienie wzorca umowy kształtując prawa i obowiązki konsumenta rząco narusza interesy konsumenta uzależniona jest od tego , czy wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron na niekorzyść konsumenta jest istotne , znaczna (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 2 sierpnia 2017 sygn. Akt I A Ca 263/17).

W ocenie sądu postanowienia umowy kształtujące prawa i obowiązki pozwanych pomimo iż nie były indywidualnie uzgodnione oraz nawet zakładając że kształtowały prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami nie naruszały w sposób istotny interesów pozwanych . Sam wzrost poziomu zadłużenia pozwanych wynika z faktu wzrostu kursu CHF a tylko w nieznaczącej części z przyjętej przez kredytodawcę polityki ustalania kursu walut itp..

Powyższe ustalenia i rozważania są odpowiedzią na pismo pozwanych z 31 października 2017 .

Z zeznań pozwanego wynika, że podpisując przedmiotową umowę pozwany miał wiedzę, że nie posiadał zdolności kredytowej dla uzyskania kredytu w pożądanej wysokości w walucie polskiej. Powód zaoferował mu kredyt w wyższej kwocie w CHF i z niższą ratą , co okazało się dla powoda kuszącą propozycją, z której po namyśle skorzystał. Podpisując umowę kredytową pozwany jak zeznał dokonał analizy kursów CHF za pięć lat wstecz i zdecydował się podjąć ryzyko – „gry w rosyjska ruletkę” jak to podał w zarzutach.

Na wniosek pozwanych sąd dopuścił dowód z kolejnej opinii biegłego z zakresu finansów , rachunkowości i bankowości J. R. na okoliczność :

1. Wyliczenia spłaconego przez pozwanych kredytu oraz odrębnie spłaconego kapitału i odrębnie spłaconych odsetek w przeliczeniu na PLN .
2. Wyliczenia jaka byłaby należna suma spłat rat kredytu za cały czas trwania umowy kredytowej zawartej 22 września 2008 przy założeniu , że
 - kredyt byłby kredytem wynoszącym kwotę 821.640 złotych udzielonym na 120 miesięcy od dnia 22 września 2008 do dnia 29 sierpnia 2018
 - kredyt byłby kredytem „złotówkowym” , nie denominowanym w CHF

a nadto w dwóch wersjach :

a. oprocentowanie kredytu jak w paragrafie 3 umowy z 22 września 2008 było zmienne (3,0 % marży + 1 miesięczny LIBOR) i w chwili zawarcia umowy wynosiło 5,49167% w stosunku rocznym

b. oprocentowanie kredytu było zmienne jak dla kredytów „złotówkowych ” (3,0 % marży + 1 miesięczny WIBOR) i w chwili zawarcia umowy wynosiło 9,34% w stosunku rocznym (WIBOR 1m we wrześniu 2008 wynosił 6,34)

Sąd dopuścił dowód z tej opinii uznając, że teza dowodowa mieści się w ramach zarzutu nieważności umowy wyartykułowanego w zarzutach od nakazu zapłaty z uwagi na konstrukcję kredytu, w szczególności w ramach art. 58 kc i art. 5 kc aczkolwiek nie wyartykułowanych wprost przez pozwanych . Nawet bowiem w postępowaniu po wniesieniu zarzutów do nakazu zapłaty sąd może dopuścić niezawnioskowane w nich dowody wtedy gdy potrzeba ich powołania pojawi się później (min. wyrok SA Łódź z dnia 06-05-2015 I ACa 1634/14). Takiej potrzeby nie można jednak utożsamiać z pojawiającym się najnowszym orzecznictwem sądowym, na co słusznie wskazuje pozwany w piśmie z 19 kwietnia 2018 (k- 539). Oceniając tą opinie biegłego Sąd oczywiście dostrzega okoliczność, że wzięwszy przed 10 laty kredyt w kwocie rzędu 821 000 złotych pozwani oddali już bankowi kwotę przekraczającą milion złotych. Pozwani utrzymują, że bank powinien już czuć się zaspokojony i zwolnić ich z dalszej zapłaty. Jak wynika z opinii, gdyby kredyt był złotówkowy, spłacany bez opóźnień, powód faktycznie byłby już zaspokojony. Sąd jednak uważa, że nie może przyjąć, że strony łączyła umowa innej treści niż ta jaka została zawarta (np. wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 sierpnia 2018 w sprawie I A Ca 316/18), w szczególności kredytu złotówkowego.

Stosownie do art. 385¹ par 2 kc postanowienia umowy uznane za niedozwolone nie wiążą konsumenta, strony zaś związane są umowa w pozostałym zakresie. Nawet gdyby bez tych postanowień umowa nie została zawarta nie powoduje to nieważności całej umowy. Aby nie powielać argumentacji z orzeczeń sądów powszechnych składanych i omawianych w pismach procesowych obu stron, sąd zwraca uwagę ponownie na fakt, że pozwany zawierał umowę i podpisując weksel działał jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą na cel związany z tą działalnością, natomiast o przesłuchanie pozwanej jej pełnomocnik nie wniósł, a dopuszczanie przez sąd takiego dowodu z urzędu w postępowaniu po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty z weksla byłoby przekroczeniem zasady bezstronności sądu. Tak więc w ocenie sądu obronie pozwanych poza argumentami matematycznymi brak istotnej argumentacji w postaci osobowych źródeł dowodowych. Nie można linii obrony budować tylko na cytowaniu orzeczeń sądów powszechnych wydanych w sprawach podobnych. Założenie pozwanych, że oboje są konsumentami jest chybione. Tym niemniej sąd zbadał służące pozwanej zarzuty, rozważył i ocenił jej jak powyżej .

Reasumując sąd nie znalazł przesłanek dla przyjęcia, że umowa jest nieważna z powodów przytoczonych w zarzutach od nakazu zapłaty. Postulat pozwanych aby zastąpić krzywdzące ich postanowienia umowy innymi lub też aby je wyeliminować ze stosunku prawnego łączącego strony też nie może być w ocenie sądu zrealizowany.

Wniosku o rozłożenie na raty na podstawie art. 320 kpc zasądzonego roszczenia sąd uwzględnić nie mógł albowiem pozwani przez blisko 2 lata procesu nie zaoferowali żadnej formy takiej zapłaty.

Mając powyższe na względzie sąd w wyroku utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 7 marca 2016 w sprawie I Nc 50/16 do kwoty 155.564,97 CHF wraz z zasądzonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty i kosztami postępowania. W pozostałej części nakaz ten uchylił i w tym zakresie powództwo oddalił.

Zważywszy na znaną sądowi z oświadczeń o sytuacji rodzinnej i majątkowej sytuacji finansową pozwanych sąd uznał za zasadne nieobciążanie pozwanych obowiązkiem zwrotu powodowi dalszych kosztów procesu wywołanych wniesieniem zarzutów. Nie obciążył ich też obowiązkiem zwrotu Skarbowi Państwa brakujących kosztów sądowych.

Lidia Wieliczuk
